

Školitelský posudok na diplomovú prácu

Zdeněk Hanák

**Předsedové senátů Mimořádného lidového soudu v Jihlavě (Třebíči) a jejich role
v retribučním procesu (1945-1947)**

Spolupráca s kolegom Zdeňkom Hanákom v rámci písania jeho diplomovej práce, ako aj jeho participácia na špecializačných seminároch prebiehala vždy vo veľmi dobrej atmosfére. Študent pristupoval k svojim povinnostiam veľmi zodpovedne a spoľahlivo. Veľmi ma potešilo, že sa nakoniec rozhodol spracovať veľmi originálnym spôsobom tému, ktorá by na prvý pohľad mohla vyzerať ako príliš marginálna, resp. do veľkej miery už spracovaná. Témy okolo retribúcií sú dlhodobo študovanou a diskutovanou témou v českom aj slovenskom prostredí. Napriek tomu, že sa o nich hovorí predovšetkým ako o téme z minulosti (pre historikov), táto sa nevyhla politizácii. Na rozdiel o zavedeného trendu, keď sa skúmajú predovšetkým odsúdení a vynesené rozsudky, Zdeněk Hanák sa rozhodol študovať fungovanie jednotlivých súdnych senátov, hlbšie sa zaujímal o profily sudcov a pod. Doposiaľ nemám vedomosť o systematickom výskume podobných tém (s výnimkou kolegyne Daniely Němečkové), čo zvyrazňuje jedinečnosť kolegovho počínu.

Predložená diplomová práca vznikala pomerne dlho. To nepochybne súvisí s pracovným vyťažením kolegu, ktorý popri štúdiu aj pracoval v oblasti justície. Zároveň musím upozorniť aj na rozsiahlosť pramenného výskumu, ktorý kolega vykonal v Zemskom archíve v Brne a v Národnom archíve a Archíve bezpečnostných zložiek v Prahe.

Štruktúra práce je logicky poskladaná, pričom autor sa rozhodol dielo rozdeliť do piatich kapitol, ku ktorým je potrebné pripočítať ešte úvod, záver, ako aj zaujímavé prílohy. V úvode predstavil doterajšie bádanie, špeciálne sa venoval názorom dvoch klasikov v tejto oblasti: Mečislava Boráka a Benjamina Frommera, resp. poukázala na nepresnosti v prácach venovaných retribúciám na Jihlavsku. Na tomto mieste by som vyzdvihol prehľad a schopnosť kritického myslenia diplomanta, ktorý konfrontuje svoje zistenia aj s názormi etablovaných odborníkov a prichádza s vlastnými závermi. Na druhej strane upozornil, že tých diel k retribúcii existuje samozrejme viac. Prvé dve kapitoly práce predstavujú akýsi historický úvod do problematiky, v rámci ktorého približuje Zdeněk Hanák študovaný región a politické podmienky vzniku retribučných zákonných noriem. Nasledujúce tri kapitoly tvoria jadro práce. Sú venované jihlavskému mimoriadnemu súdu. Kolega pomerne plasticky predstavil hlavných aktérov, ich politické a sociálne pozadie, fungovanie súdnych senátov, obraz súdu v regionálnej tlači a vynesené rozsudky. Oceňujem aj komparatívny prehľad v rámci všetkých senátov na českom území. Zaujímavé sú pasáže o šetrní Štátnej bezpečnosti resp. podkapitola o finančnom ohodnotení sudcov, ktorá poodhaľuje dôležité momenty fungovania retribučných senátov. Ako

napríklad upozornil Zdeněk Hanák, pri vypočítavaní odmien nebola dostatočne zohľadňovaná samotná náročnosť práce. Určité limity diplomovej práce vidím vo využívaní opisného jazyka. Dané pasáže ale majú v práci dôležitú funkciu v zmysle uvedenia do základnej problematiky, alebo vysvetlenia rôznych administratívnych postupov. Autor nezabúda pridať aj vlastný komentár a vysvetlenia.

Verím, že predložená práca by mala šancu po zapracovaní pripomienok oponentov, či podnetov z diskusie, šancu zaujať aj širšiu odbornú verejnosť a aj týmto spôsobom by som rád autora nabádal k predloženiu vybraných častí, alebo celého diela na publikovanie.

Diplomovú prácu Zdeňka Hanáka považujem po všetkých stránkach za veľmi vydarenú a z toho dôvodu ju navrhujem hodnotiť známkou výborná (1).

V Prahe, 25. 1. 2019